

העם

שמש בניבעון - קריסה

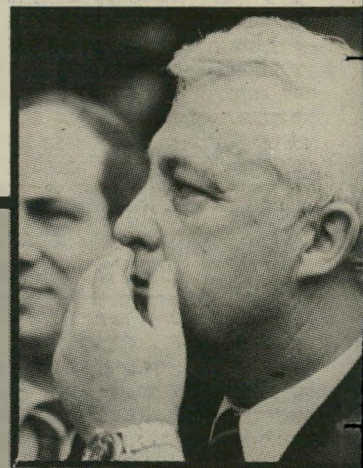
יוסף בורג הצליח במקום שנבשלו כל גדולי הציונות: הוא צירף את ישראל לאירופה המרכזית.

רוב המנהיגים הציוניים חלמו תמיד על מדינה שתהיה, למעשה, חלק ממרכז אירופה. בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, קבע בפירוט כי מדינת היהודים כפולטינה תהיה, בבוא העת, חלק מן החומה של אירופה נגד הברבריות המזרחית. חיים ויצמן, זאב ז'בוטינסקי ורודי בךגוריון חזרו על השקפה זו פעמים אירספור.

השנה הושגה המטרה גם למעשה. הגיבור הציוני שהשיג זאת הוא יהודי שעלה מגרמניה: יוסף בורג. בחלל ובדמיון. המוני בית-ישראל, הנוסעים עתה לטיול באירופה, מגלים להפתעם שאין הם צריכים להזיז את מחוגי השעון כבואם לארץ-הפצם. בגרמניה, כדנמרק ובאיטליה השעה שווה לשעון ישראל. עלי-ידי מעשה אמיץ אחד צירף בורג את ישראל למרכז היבשת האהובה עליו.

שמש בגיבעון דום? פקד יהושע בךגוריון, כאשר רצה להרוויח כמה שעות לניהול קרב. בורג עלה על יהושע, והחיש את מהלך השמש בשעה — כך שהיא, זורחת עתה, לפחות מבחינה רישמית, בעת ובעונה אחת כפרודס-חנה ובפאריס.

הדבר משבש, כמובן, את הגיאוגי

הוא חוזר

מאז הפך שרון לשר בלי תיק, ניסו קומץ תומכיו בתנועת החרות למצוא לו תפקיד של ממש סביב שולחן הממשלה. הם פנו לבגין וביקשו שימנה את בעל החוזה כשר לענייני התפוצות. התקשה בגין לתת את הסכמתו לרעיון. מותו של סגן-ראש הממשלה ושר החקלאות, שימחה ארליך, סלל לפני שרון את הדרך לצמרת ולמרכז ההשפעה בממשלה.

עוד כטרם תמו ימי השיקעה למות יריבו הגדול, ניתן האות על-ידי אנשי שרון: הוא רוצה להיות שר-החקלאות. או שר-לענייני התיישבות, או במיקרה הגרוע — יושב-ראש ועדת-השרים לענייני התיישבות.

לחלק את נבכי המות. הראשון שנבחה היה סגן-שר-החקלאות פסח (פייסי) גרופר, שייבת קרוב לוודאי על-ידי מרכז המפלגה הליברלית כמועמד לתפקיד שר-החקלאות. הוא גייס לעזרתו את סגן-השר השני

ראפיה המקובלת. אדם הטס מנמל-התעופה בךגוריון לאתונה מגלה, אחרי טיסה של שתיים מערב, שהוא נסע, בעצם, מירוחה: עליו להזיז את שעונו אחורה בשעה. המישלחת הישראלית שנסעה למוסקוה (ראה להלן) גילתה שהמצב חמור עוד יותר: חבריה נאלצו להזיז את מחוגי השעון בשעתיים אחורה, למרות שמוסקוה מצוייה, על המפה, כימעט בריוק מצפון לתל-אביב.

כל המהפכה הגיאופוליטית הזאת, הנוגעת לעצם מיקומה של ישראל בזמן ובחלל, נובעת מרצונו של אדם אחד, שהוכיח כי הוא יכול להביס את ישראל כולה, בתרגיל נדיר של הפעלת עוצמה פוליטית אישית. בתחרות של בורג — עמיישראל ניצח בורג 0:1.

כמה אורחים החליטו השבוע להמרות את פיו של בורג ולהזיז את מחוגי שעוניהם על דעת עצמם, תוך קביעת שעות-עבודה שונות. אבל היה זה מרד של כוודים בלבד. הכל יור-עים: מנחם בגין ושימעון פרס יכולים ליפול, אך הבורג לעולם עומר.

מוסקוה נמצאת מעלה אחת מיזרחת.

יחסים מדיניים

אוהרה במוסקוה

מוסקוה עלולה לבטל את

תוכנית השלום שלה, אם

תיאלץ להתייצב לצד

סוריה נגד אש"ף.

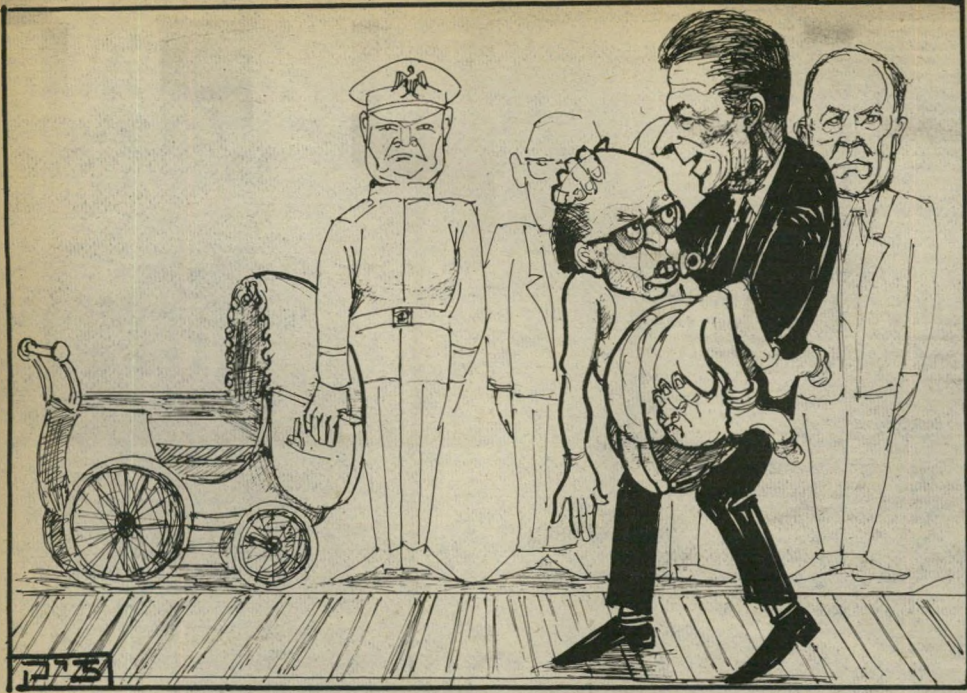
כאשר צריכים לרקוד על שתי תחנות, אין כמו שלמית אלוני. היא רקדנית מעולה.

השבוע נסעה אלוני לבכרית המועצות במיסגרת מישלחת שאורגנה על-ידי רק"ח, על סמך הצהרה פוליטית

שתואמה עם רק"ח. היא נענתה להזמנה מבלי לחשוש שמא יפגע הדבר בפופולריות שלה בישראל, שבה שוררת שינאה עזה לארץ-הסובייטים. היא ידעה איך למנוע זאת.

ואכן, בהגיעה עם המישלחת למוסקוה, דאגה להודיע לציבור הישראלי שהיא פועלת שם כלוחמת אמיצה נגד הסובייטים. בפגישה עם חברי הוועד האנטי-ציוני הסובייטי — המורכב מיהודים, כמובן — פתחה בהגנה נלהבת על הרעיון הציוני. כך נהנתה משני העולמות כעת ובעונה אחת — גם נסיעה מטעם רק"ח, גם פופולריות בישראל האנטיקומוניסטית.

המארחים הסובייטים הבינו את הכעיה. באירוניה רקה הוריעו לאלוני

יישאו אותנו בושינגטון על כפייסו

רמו דק, שיש בו כדי להדליק אורות ארומים. אמר גיבאנוב: כיום רוצה אש"ף בשלום. אך אין כל ביטחון שמצב זה ימשך. אם ימשיך אש"ף להיתקל בסירוב, עלול להיווצר מצב שבו לא יהיה אש"ף מעוניין עוד בשלום. הזמן אינו פועל לטובת השלום. אמר האיש.

הרמו היה ברור. אם יחול שינוי כזה, תשנה גם ברית-המועצות את עמדתה. כיום רבקה מוסקוה, לפחות רישמית, בתוכנית-השלום של ליאניד בךגוריון, המבטיח את קיומה וביטחונה של ישראל, לצד מדינה פלסטינית שתקום על פי גבולות 1967. אך אם יתגבר באש"ף זרם קיצוני, עלולה גם ברית-המועצות לשנות את עמדתה. משלום למילחמה. למעשה עלול מצב כזה להיווצר כבר מחר, ובזרה אחרת.

אם יסתים המרד באש"ף (ראה עמודים 7-6) כברישת נאמני סוריה מאש"ף ובהקמת אירגון מתחרה כרשמי, תעמוד מוסקוה במצב קשה מאין כמוהו. היא עלולה להיות נתונה במצב שבו תצטרך לבחור בין המשך הכרתה באש"ף העצמאי כנהגת יאסר ערפאת, ובין הכרה באש"ף הסורי.

לאור מצבה במרחב, אין ספק שברית-המועצות תצטרך לתמוך או בסוריה, הרוגלת במילחמת-נצח, ולנתק את יחסיה עם ערפאת השואף להסדר הסיכסוך — אף שזה נהנה מתמיכתו של 99% של העם הפלסטיני. הדבר עלול להרוס את מרבית המיפ"לגות הקומוניסטיות בעולם הערבי, ובמיוחד את רק"ח.

סכנה לרק"ח. 90% ויותר מבחורי רק"ח (להבדיל מחבריה, שמיספרם מצומצם ביותר) הם ערבים. רובם המכריע אינם קומוניסטים, אלא פלסטינים לאומיים. המצביעים בעד רק"ח מפני שוו פעילה למען זכויות הערבים בישראל ומפני שמוסקוה תומכת בישראל. אם תעביר מוסקוה את תמיכתה ליריבי האירגון הפלסטיני, עשויים בוחרים אלה לברוח מהמוניהם.

דבר רומה קרה לרק"ח ב-1959, כאשר הסתכסה מוסקוה עם גמאל עבר-אל-נאצר, המנהיג המצרי שהיה נערץ על הערבים בישראל. רק"ח ירדה אז במכה אחת משישה לשלושה מושבים בכנסת. האפשרות שמצב זה יחזור עתה מדידה שינה מעיניהם של ראשי רק"ח. האוהרה המוסקוואית הסמוייה, שניתנה השבוע למישלחת הישראלית, בוודאי אין בה כדי להרגיע פחדים אלה.

חברים אחרים: ח"כ המערך אהרון הראל; פעיל שלום עכשיו בני ברבש; זובר רק"ח עוזי בורשטיין.

ולחבריה שהם מוכנים להתווכח עימה בהרחבה, ובלי כל הגבלה, על האידוי אולוגיה הציונית, שעמיה יש לקומר ניסטים ריב עוד מימי הראשית של הבולשביקים. אם תואיל אלוני להישאר בכרית-המועצות עוד שבוע, כאורחת מכובדת של הסובייטים, ניתן יהיה להקדיש לוויכוח זה שיבעה ימים רצופים.

עך מת? נימה רצינית יותר הושמעה בדיונים אחרים, בייחוד עם יורד המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני, האלוף (מיל') מתיתיהו פלד, הנמנה עם המישלחת.

אחד המומחים המרכזיים בכרית-המועצות לענייני המרחב, פרשן איסוסיטיה גיבאנוב, השמיע בפגישה

שרון זוכה לתמיכה גם ממלאי מקום יושב-ראש הוועדה, הפרופסור יובל נאמן, שרהמדיע מטעם התחיה. נאמן גילה שהוא אינו מסוגל לנהל את ישיבות הוועדה ושהוא מעדיף שאת העבודה יעשה שרון, היכול לקדם בתפקיד זה את האינטרסים של התחיה. גם נציג חטיבת התיישבות של הסוכנות בוועדה מטעם חרות, מתיתיהו דרובלס, מעוניין בשרון, כדי להחליש את כוחו של רודי לוי. דרובלס מתלונן ששרהשיכון חוסם את הסוכנות בשטחים.

רקל הבין ששרון, כיושב-ראש הוועדה, מבטיח את כידורו של לוי, יריבו שלו ושל שמיר. יחסייהכוחות בוועדה המאשרת התנחלויות יהיו עתה לטובת האגף הקיצוני ביותר של הממשלה: שרון-דקל-נאמן. בעקפיץ מצטרף עתה שרון למחנה שרהחוק, במתנגדי הסכמי קמפ-דייוויד.

נגישה במעמד ארנס. שרון מודיע לכך שהתפקיד החדש הוא כמעט ריק מתוכן, אלא אם יש בידו תקציבים. תמיכת מישר-החקלאות ביומותיו כשטחים מבטיחה לו, מלבד תמיכה בוועדה, עורף תקציבי. לרעתו, חזרה לענייני ההתנחלויות משמעה העלאת העניין למקד הויכוח הציוני, חזרה לעמדת-כוח בממשלה ובעיקר במיפ"ל-גה. ונגיסה במעמד שרהביטחון משה (מישה") ארנס בשטחים.

לקראת הבחירות המוניציפליות המתקרבות הבטיח שרון לכל מועמד של חרות שהוא יבוא לעירו וילחץ ידי עוברים ושבים כדי לעזור לאיש התנועה. עתה הוא לא יודקק לכך. בתפקידו החדש יכל שרון להביא את בחוריו, כפי שעשה לפני שנתיים, לסירייה בגדה, כשהוא משמש להם מורה-דרך.

בךגוריון ציטרין

שוב: אולי תימטום של שרון!

שבנלעה בחרות אחרי המהפך — ואחרים. כפי כולם נשמעה תניעה דומה: לתת לאריק תפקיד ביצועי. בפגישה בין בגין ובין פעילים מהתנועה, שהתקיימה בלישבת ראשי הממשלה ביום השני שעבר, גילה בגין כי שרון איים בהתפטרות אם לא יקבל את התפקיד, ושיש לחצים תנועתיים כבדים לתת לשרהביטחון-העבר את כיסא יושב-ראש ועדת-השרים לענייני התיישבות.

אינטרסים של התחיה. מעבר לכך מנצל שרון את המצב בוועדה לטובתו. בוועדת-השרים יושב, מלבד רקל, שר הבינו והשיכון רודי לוי. שני האישים נאבקים על כתר מיישבי הגדה, כשהלך וזקף לזכותו את התנופה בתחילת הבניה הרבות של יומים פרטיים בגדה. לוי מנסה לרחוק את רגלי רקל בוועדה ומעכב אישורי בניה שלא יצאו ממישרו.

אריק שוחח סלפנית עם רקל הסביר לו שאם הוא יהיה יושב-ראש הוועדה, הוא יעבור כשיתוף פעולה עם מישר-החקלאות, כדי לקדם את ההתנחלויות בגדה. רקל מיהר לרוח על-יכך לגרופר, שלא הביע התנגדות לרעיון, מה גם שהוא אינו מעוניין להיות יושב-ראש הוועדה. כפי שהיה ארליך.

במישר, מיכאל רקל מחרות, והשניים נפגשו יותר מפעם אחת עם בגין. גרופר פנה בקול דראמאטי לראשי הממשלה וקרא לו שלא לחלק את נכסי המת, שהיה ירדו האיש של בגין.

רקל מצידו הסביר שתיק לענייני התיישבות משמעו היסול לישבתו שלו במישר-החקלאות, ופגיעה בשרהחוק יצחק שימר, שאל מחנהו משתיך רקל.

אריק הבין ששתי ררישותיו. הראי שונות אינן ננות ביצוע, ושראשי הממשלה לא יוכל לבצע שינויים מרחיק-לכת בממשלה. הוא החליט ללכת על תפקיד יושב-ראש ועדת השרים לענייני התיישבות.

כאן הוא פעל בכיוונים שונים וניצל מצב שהתעורר בוועדה כדי לקטוף את התפקיד כפרי בשל לידיו. נאמניו ומקורביו טרחו להפיץ את הידיעה שהוא יתפטר. לאריק נמאס לעבור כטרקטור כל בוקר, נאמר לראשי-הממשלה, הוא רוצה בתפקיד. בגין הבין את המסר.

אחר כך פקדו את לישכתו של ראשי-הממשלה פעילים אפורים של התנועה: חברי מיסרד ז'בוטינסקי, ותיקי האצ"ל, אנשי חוג תג"ד, שירי תנועת שלום-ציון — תנועתו של אריק